

§ 8**Omedelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer (Ds 2017:49)****Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 1.7.1-603/2017

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen, som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) och ledamoten Frida Johansson Metso m.fl. (L) lämnar följande särskilda uttalande

Det är bra att den osäkerhet som har rått kring svenska myndigheters befogenhet att besluta om omedelbart omhändertagande av barn som inte har sin hemvist i Sverige nu skingras. Socialtjänsten måste kunna ta sitt yttersta ansvar för alla personer som befinner sig inom kommunen. Inget barn i utsatthet ska falla mellan stolarna.

De resonemang som förs i departementspromemorian till stöd för det förhandenvarande förslaget är huvudsakligen inriktade på gränserna för svenska myndigheters befogenheter i ljuset av EU-rätten och Haagkonventionen. Någon inventering av svenska kommuners erfarenheter av arbetet med barn i otrygga miljöer som saknar hemvist i Sverige, och vilka problem som kommunerna kan ha upplevt, förekommer inte. Möjligen hade en sådan utredning inte varit förenlig med behovet att relativt snabbt komma fram med ett förslag på lagändring.

Det gör dock att det finns ett par möjliga problem som måste studeras i och med att det nya lagförslaget tillämpas.

Ett problem är vad hemvistlandets myndigheter egentligen anser vara tillräckliga åtgärder. Finns det en risk för att, när barn påträffas i skadliga miljöer, exempelvis i tiggeri eller på tillfälliga boplatser, och på grund av detta omhändertagits, hemvistlandets myndigheter inte anser det finnas skäl att vidta några särskilda åtgärder? Det är

inte självklart att svenska myndigheters syn på vad som utgör acceptabla levnadsvillkor stämmer överens med hemvistlandets myndigheters, i synnerhet inte om barnen som omhändertas tillhör en minoritet som länge varit utsatt för förtryck och diskriminering.

Ett annat problem, som överhuvudtaget inte berörs varken i departementspromemorian eller, såvitt vi kan bedöma, i relevanta folkrättsliga urkunder, är frågan om identifiering. Det finns många fall där personer som befinner sig i Sverige utan hemvist i landet saknar giltiga ID-handlingar, ibland för att de har svårt att ens få sådana handlingar utfärdade av sitt hemlands myndigheter. Finns det då behov av att uttryckligen föreskriva att omhändertagande ska kunna ske omedelbart även om barnets identitet inte är känd, och det kanske inte ens går att fastställa vilket land barnet har sin hemvist i, eller antas det att ett barn som inte bevisligen har sin hemvist i ett annat land faller under svenska myndigheters kompetens?

Ersättaryttrande

Ersättaren Sofia Modigh (KD) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas särskilda uttalande.

Ärendet

I promemorian föreslås en ny särskild reglering om omedelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer. Den innebär att i brådskande fall får socialnämnden besluta om omedelbart omhändertagande för barn och unga som vistas i Sverige, på i princip samma villkor som gäller enligt de vanliga bestämmelserna om omedelbart omhändertagande. Omhändertagandet ska sedan kunna fortsätta i högst fyra veckor från den dag det verkställdes. När den behöriga utländska myndigheten vidtagit tillräckliga egna åtgärder avseende det omhändertagna barnet upphör det svenska beslutet att gälla. Socialnämnden ska vid behov kunna ansöka hos förvaltningsrätten om att det omedelbara omhändertagandet ska få fortsätta längre än fyra veckor i väntan på den behöriga utländska myndighetens åtgärder. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 april 2018.

Förvaltningen stödjer förslaget om en ny särskild reglering om omedelbart omhändertagande i sin helhet.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 25 oktober 2017.